

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1966/2559

บริษัทชิงเกอร์ประเทศไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ สำนักงานประกันสังคมจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 85, พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 46, พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 5, พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 39, พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 38

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้ พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 85 บัญญัติให้นายจ้าง ผู้ประกันตน หรือบุคคลอื่นใดซึ่งไม่พอใจคำสั่งของเลขาธิการหรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตาม พ.ร.บ.นี้มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามเลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนและเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งคำวินิจฉัยนั้น เดิมสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีคำสั่งว่าโจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างไม่จำเป็นต้องนำส่งเงินสมทบทั้งในส่วนของผู้จ้างและของนายจ้างอีกต่อไปนับแต่งวดเดือนมีนาคม 2552 เนื่องจากโจทก์ไม่มีนิติสัมพันธ์เป็นนายจ้างของพนักงานขาย SA โจทก์จึงไม่ได้นำส่งเงินสมทบนับแต่งวดเดือนมีนาคม 2552 ถึงงวดเดือนสิงหาคม 2552 ต่อมาสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 แจ้งให้โจทก์ทราบดีว่าความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาทบทวนคำสั่งเดิมและยกเลิกคำสั่งเดิมแล้วมีคำสั่งใหม่เนื่องจากมติของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงแรงงานซึ่งเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมให้ความเห็นชอบ โดยมีคำสั่งใหม่ว่าให้พิจารณานิติสัมพันธ์ความเป็นลูกจ้างของโจทก์เป็นราย ๆ ไป และก่อนที่จะวินิจฉัยนิติสัมพันธ์ความเป็นลูกจ้างของโจทก์แต่ละราย ให้โจทก์ส่งเงินสมทบให้แก่พนักงานขาย SA นับแต่งวดเดือนมีนาคม 2552 เป็นต้นไป ก่อน โจทก์และลูกจ้างของโจทก์ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อไปได้ ดังนั้นการพิจารณาทบทวนคำสั่งเดิมยกเลิกคำสั่ง และออกคำสั่งใหม่ของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 จึงไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบกับสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ยังไม่ได้ปลดชื่อพนักงานขาย SA ออกจากการเป็นผู้ประกันตน ซึ่งมีพนักงานขาย SA จำนวน 10 คน ยื่นขอรับและได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมกรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร และชราภาพ อันเป็นการใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนได้ในฐานะผู้ประกันตนตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ.2533 และเมื่อโจทก์กับพนักงานขาย SA มีนิติสัมพันธ์ในฐานะนายจ้างกับลูกจ้าง โจทก์จึงมีหน้าที่หักค่าจ้างนำส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของผู้จ้างและนำส่งเงินสมทบในส่วนของนายจ้างให้แก่จำเลยตั้งแต่วงวดเดือนมีนาคม 2552 เป็นต้นไป ตาม พ.ร.บ.ประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 46 และมาตรา 47

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของจำเลยฉบับที่ รง 0627/15837 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2552 และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ที่ 673/2553 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2553 และให้โจทก์ส่งเงินสมทบในส่วนของนายจ้างให้แก่จำเลยนับตั้งแต่วันที่จำเลยมีหนังสือฉบับที่ รง 0627/15837 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2552 เป็นต้นไป โดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ยหรือเงินค่าปรับหรือเงินเพิ่ม จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้อง ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า คดีนี้ศาลแรงงานกลางรับฟังข้อเท็จจริงยุติตามพยานหลักฐานที่โจทก์และจำเลยรับกันว่าพนักงานขาย

SA มีนิติสัมพันธ์เป็นลูกจ้างของโจทก์ และข้อเท็จจริงยุติตามที่คู่ความรับกันว่า ตามที่นายสิทธิพล รongเลขาธิการรักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านประสิทธิภาพ มีคำสั่งให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและหาหลักฐานกรณีพนักงานขายที่มีฐานค่าจ้างในการคำนวณส่งเงินสมทบต่ำ กองนิติการ สำนักงานประกันสังคม ดำเนินการตรวจสอบสถานะของพนักงานขาย SA ของโจทก์ และเห็นว่าไม่มีสถานะเป็นลูกจ้างของโจทก์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 5 จึงมีหนังสือแจ้งไปยังสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ซึ่งมีหนังสือขอให้ตีความนิติสัมพันธ์ความเป็นลูกจ้างและนายจ้างและมีหนังสือเวียนแจ้งให้หน่วยงานของสำนักงานประกันสังคมทราบเนื่องจากโจทก์มีสาขาทั่วประเทศ ต่อมาสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาตีความนิติสัมพันธ์ให้โจทก์ทราบและได้วินิจฉัยว่า พนักงานขาย SA ไม่มีนิติสัมพันธ์เป็นลูกจ้างของโจทก์ หากโจทก์ไม่พอใจในคำวินิจฉัยสามารถอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งนี้ ตามหนังสือที่ รง 0627/3213 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2552 โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์คำสั่ง แต่โจทก์ทำหนังสือขอทราบแนวทางปฏิบัติจากสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ต่อมาสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีหนังสือแจ้งว่า พนักงานขาย SA ไม่มีนิติสัมพันธ์เป็นลูกจ้างของโจทก์ตั้งแต่วันที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตน แม้จะมีการนำส่งเงินสมทบมาแล้วก็หาไม่ให้เกิดนิติสัมพันธ์ความเป็นนายจ้างลูกจ้างตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และสั่งให้โจทก์จำแนกประเภทลูกจ้างว่า บุคคลโดยอยู่ในตำแหน่งพนักงานขาย SA ตัวแทนจำหน่าย SR ผู้แทนขาย SP เพื่อปลดบุคคลเหล่านั้นออกจากระบบประกันสังคม โจทก์ไม่มีหน้าที่แจ้งขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนให้แก่บุคคลดังกล่าวและพนักงานไม่มีสถานะเป็นผู้ประกันตน จึงไม่เข้าเงื่อนไขที่จะได้รับเช็คช่วยชาติมูลค่า 2,000 บาท ทั้งสั่งให้โจทก์ยื่นคำร้องขอรับเงินสมทบคืน โจทก์ได้ทำหนังสือแจ้งการจำแนกประเภทลูกจ้างและขอรับเงินสมทบคืนจากจำเลยและขณะเดียวกันสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ทำหนังสือรายงานข้อเท็จจริงถึงเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมซึ่งให้ความเห็นชอบกับมติของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงแรงงานโดยให้สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ยกเลิกคำสั่งเดิมและให้สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ตรวจสอบกรณีนิติสัมพันธ์ของกลุ่มลูกจ้างในตำแหน่งพนักงานขาย SA เมื่อได้ข้อเท็จจริงแล้วหากไม่มีสถานะเป็นลูกจ้างจึงจะมีคำสั่งเพิกถอนลูกจ้างเป็นรายบุคคล เพื่อให้ลูกจ้างมีสิทธิได้แย่งตามกฎหมายโดยอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ต่อไป การเพิกถอนความเป็นผู้ประกันตนให้มีผลย้อนหลังถึงวันที่มีคำวินิจฉัยว่า ความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดตามมาตรา 50 และมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 โดยแจ้งให้สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีหนังสือที่ รง 0627/15837 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2552 แจ้งให้โจทก์ทราบว่าคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงแรงงานมีมติให้พิจารณานิติสัมพันธ์ของพนักงานเป็นราย ๆ ไป หากผลการพิจารณามีหลักฐานบ่งชี้ชัดว่า พนักงานรายใดไม่มีนิติสัมพันธ์เป็นลูกจ้างโจทก์ก็ให้สิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตนนับตั้งแต่วันที่วินิจฉัยและในขณะเดียวกันก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยให้โจทก์ส่งเงินสมทบตามกฎหมายให้พนักงานขาย SA นับตั้งแต่วันที่เดือนมีนาคม 2552 เป็นต้นไปและสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ขอยกเลิกคำสั่งตามหนังสือที่ รง 0627/3213 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2552 โจทก์อุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ตามหนังสืออุทธรณ์ฉบับลงวันที่ 17 กันยายน 2552 คณะกรรมการอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยที่ 673/2553 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2553 ว่า พนักงานขาย SA ยังคงมีสถานะเป็นลูกจ้างของโจทก์ตลอดมาและมีสิทธิ

ตามกฎหมายประกันสังคมทุกประการ โจทก์จึงมีหน้าที่นำส่งเงินสมทบตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 ให้แก่พนักงานขาย SA ตั้งแต่งวดเดือนมีนาคม 2552 ระหว่างนี้สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ไม่ได้จำหน่ายชื่อพนักงานขาย SA ออกจากการเป็นผู้ประกันตน พนักงานขาย SA จำนวน 10 ราย ยังคงขอเบิกและได้รับสิทธิประโยชน์กรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร ชราภาพ และสงเคราะห์บุตรจากกองทุนประกันสังคม และพนักงานขาย SA จำนวน 7 ราย ขอใช้สิทธิรับประโยชน์ทดแทนจากการเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายหรือถึงแก่ความตายจากการทำงานให้แก่นายจ้าง ซึ่งได้อนุมัติให้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนไปแล้วบางราย แล้วศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่า ช่วงระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม 2552 ไม่ปรากฏว่าลูกจ้างโจทก์ในตำแหน่งพนักงานขาย SA สิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างของโจทก์และช่วงเวลาดังกล่าวนั้น สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 กำลังพิจารณานิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์กับพนักงานขาย SA ซึ่งแม้จะมีคำสั่งที่ รง 0627/3213 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2552 ว่าพนักงานขาย SA ไม่มีนิติสัมพันธ์เป็นลูกจ้างของโจทก์ไปก่อนระหว่างรอการวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงแรงงาน แต่ต่อมาก็ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งเดิมและมีคำสั่งใหม่เพื่อให้โจทก์นำส่งเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมตามหนังสือที่ รง 0627/15837 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2552 โจทก์ยอมรับว่าพนักงานขาย SA เป็นลูกจ้างของโจทก์และคณะกรรมการอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ลูกจ้างโจทก์ในตำแหน่งพนักงานขาย SA เป็นผู้ประกันตน โจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างจึงมีหน้าที่นำส่งเงินสมทบให้ครบถ้วนตามกฎหมายโดยต้องนำส่งเงินสมทบสำหรับงวดเดือนมีนาคมถึงงวดเดือนสิงหาคม 2552 แต่เหตุที่โจทก์ไม่นำส่งเงินสมทบระหว่างงวดเดือนมีนาคมถึงงวดเดือนสิงหาคม 2552 เนื่องจากคำสั่งของสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ถือไม่ได้ว่าโจทก์ตั้งใจไม่นำส่งเงินสมทบจึงไม่ต้องเสียเงินเพิ่มตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 39 วรรคท้าย มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า โจทก์ต้องหักค่าจ้างของลูกจ้างนำส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของลูกจ้างและนำส่งเงินสมทบในส่วนของโจทก์เข้ากองทุนประกันสังคมระหว่างงวดเดือนมีนาคมถึงงวดเดือนสิงหาคม 2552 หรือไม่ โดยโจทก์อุทธรณ์ว่า เมื่อสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีคำสั่งว่า พนักงานขาย SA ของโจทก์ ไม่มีนิติสัมพันธ์เป็นลูกจ้างของโจทก์และสั่งให้โจทก์ไม่ต้องนำส่งเงินสมทบสำหรับพนักงานดังกล่าวอีกต่อไป โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งเป็นผลให้คำสั่งเป็นที่สุดและการที่โจทก์และลูกจ้างไม่ได้ส่งเงินสมทบตั้งแต่งวดเดือนมีนาคมถึงงวดเดือนสิงหาคม 2552 ความเป็นผู้ประกันตนของพนักงานขาย SA จึงสิ้นสุดลงตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 38 ต่อมาสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเดิมและมีคำสั่งใหม่ว่าให้โจทก์ส่งเงินสมทบสำหรับพนักงานขาย SA ตั้งแต่งวดเดือนมีนาคม 2552 เป็นต้นไป คำสั่งให้ส่งเงินสมทบย้อนหลังนับตั้งแต่งวดเดือนมีนาคมถึงงวดเดือนสิงหาคม 2552 ทำให้ลูกจ้างของโจทก์เสียสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และสิทธิที่จะได้รับเช็คช่วยชาติมูลค่า 2,000 บาท และโจทก์ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำประกันกับบริษัทประกันชีวิตให้แก่ลูกจ้างของโจทก์ จึงเป็นการออกคำสั่งย้อนหลังให้เป็นโทษแก่ผู้ได้รับคำสั่ง ขัดต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 และไม่เป็นธรรมแก่พนักงานขาย SA หากจำเลยจะตีความใหม่ว่าพนักงานขาย SA เป็นลูกจ้างของโจทก์ก็ต้องตีความให้เป็นคุณแก่ฝ่ายที่สุจริตและตกเป็นผู้เสียหายกล่าวคือ ต้องให้โจทก์นำส่งเงินสมทบสำหรับพนักงานขาย SA นับแต่งวดเดือนกันยายน 2552 อันเป็นวันที่จำเลยมีหนังสือแจ้งคำสั่งใหม่เป็นต้นไปนั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 มาตรา 85 บัญญัติให้นายจ้าง ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดซึ่งไม่พอใจ

คำสั่งของเลขาธิการหรือของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งการตามพระราชบัญญัตินี้มีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวก็ตาม แต่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามเลขาธิการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนและเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งคำวินิจฉัยนั้น เมื่อสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีคำสั่งแจ้งให้โจทก์ทราบความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาทบทวนคำสั่งเดิมและยกเลิกคำสั่งเดิม แล้วมีคำสั่งใหม่ก็สืบเนื่องจากมติของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงแรงงานที่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมให้ความเห็นชอบ เพื่อให้โจทก์และลูกจ้างของโจทก์ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อไปได้ และในระหว่างนี้สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 มีคำสั่งให้โจทก์ส่งเงินสมทบของพนักงานขาย SA นับตั้งแต่วันที่เดือนมีนาคม 2552 เป็นต้นไป ขณะเดียวกันสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 ยังไม่ได้ปลดชื่อพนักงานขาย SA ออกจากการเป็นผู้ประกันตน และพนักงานขาย SA จำนวน 10 คน ยื่นขอรับและได้รับประโยชน์ทดแทนจากกองทุนประกันสังคมกรณีเจ็บป่วย คลอดบุตร สงเคราะห์บุตร และชราภาพ แสดงว่าพนักงานขาย SA ยังคงใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนได้ในฐานะผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าพนักงานขาย SA มีนิติสัมพันธ์เป็นลูกจ้างของโจทก์ โจทก์ซึ่งเป็นนายจ้างจึงมีหน้าที่หักค่าจ้างของลูกจ้างนำส่งเป็นเงินสมทบในส่วน of ลูกจ้างและนำส่งเงินสมทบในส่วน of นายจ้างให้แก่จำเลยตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มาตรา 46 และมาตรา 47 การที่สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4 และคณะกรรมการอุทธรณ์มีคำสั่งและคำวินิจฉัยให้โจทก์นำส่งเงินสมทบให้แก่ลูกจ้างตั้งแต่วันที่เดือนมีนาคม 2552 เป็นต้นไป ชอบแล้ว ที่ศาลแรงงานกลางพิพากษานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

องค์คณะ

วาสนา หงส์เจริญ · วิชัย เอื้ออังกณากุล · สุนันท์ ชัยชูสอน

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1966/2559>